

**INSTITUT
ZA IZUČAVANJE RADNIČKOG POKRETA**

Br. 2422/1

25-1 1967 god.

BEOGRAD

Na osnovu čl. 88 i 111 Osnovnog zakona o ustanovama ("Sl. list SPRJ" br. 5/65), člana 84, tačke 7 Statuta Instituta za izučavanje radničkog pokreta u Beogradu, referenduma koji je sproveden u IRP 5.VII 1967. godine pod br. 1875/1 od 6.VII 1967. godine i čl. 224 do 238 Osnovnog zakona o preduzećima ("Sl. list SPRJ" br. 17/65), Savet IRP na sednici održanoj 15. septembra 1967. godine doneo je

O D L U K U

O PODELI INSTITUTA ZA IZUČAVANJE RADNIČKOG POKRETA

Institut za izučavanje radničkog pokreta u Beogradu, (u daljem tekstu: IRP) registrovan kao ustanova kod Okružnog privrednog suda u Beogradu pod Us Br. 550/65, savisno od delatnosti kojima se do sada bavio, **D E L I S E** tako da nastaju sledeće ustanove:

I

INSTITUT ZA MEĐUNARODNI RADNIČKI POKRET (u daljem tekstu: IMRP), sa sedištem u Beogradu, Ul. Trg Marksa i Engelsa br. 11.

1. Predmet rada IMRP je da izučava: savremene radničke i nacionalnooslobodilačke pokrete u svetu; promene u položaju i strukturi radničke klase i druga klasna pomeranja u savremenim društvima; društvene-političke sisteme; idejno-programske koncepcije savremenih međunarodnih organizacija radničke klase; razvoj marksističke misli; priprema i izdaje dela teoretičara marksizma; izdaje radove iz predmeta svog rada; može da štampa radove u svojoj tehnici i vrši prodaju svojih izdanja.

2. Sredstva, prava i obaveze sa IRP razmerno se prenose na IMRP, saglasno odredbama čl. 224 do 238 Osnovnog zakona o preduzećima.

Odluka Saveta IRP o pitanjima iz prethodnog stava čini sastavni deo ove Odluke.

3. Upravni odbor IRP rasporediće radnike IRP u IMRP, shodno zaključcima Saveta radne zajednice IRP.

Radnici IMRP primaće lični dohodak kao akontaciju u iznosu koji su primali u IRP do donošenja pravilnika o raspodeli ličnih dohodaka u IMRP.

4. Do imenovanja direktora dužnost direktora i ovlašćenja da izvrši pripreme radnje za konstituisanje i početak rada

INRP kao samostalne ustanove, vršiće Milka Minić, dosadašnji direktor IRP.

Nadzor nad radom vršioca dužnosti direktora u pogledu vršenja pripremnih radnji za konstituisanje i početak rada INRP vršiće Savetni savet za koordinaciju naučnih delatnosti.

5. Konstituisanje ustanove i upis u registar ustanova koji se vodi kod Okružnog privrednog suda u Beogradu izvršiće se u roku od 60 dana od dana date saglasnosti na Odluku.

II

ARHIV ZA RADNIČKI POKRET (u daljem tekstu: ARP), sa sedištem u Beogradu, Ul. Trg Marksa i Engelsa, br. 11.

1. Predmet rada ARP je da prikuplja, sredjuje, obradjuje, čuva, daje na korišćenje, priprema i publikuje arhivsku, izvornu, memoarsku i drugu gradju iz istorije radničkog pokreta i SKJ i vrši prodaju svojih izdanja.

2. Sredstva, prava i obaveze sa IRP srazmerno se prenose na ARP, saglasno odredbama čl. 224 do 238 Osnovnog zakona o preduzećima.

Odluka Saveta IRP o pitanjima iz prethodnog stava čini sastavni deo ove odluke.

3. Upravni odbor IRP raspoređuje radnike IRP u ARP shodno zaključcima Saveta radne zajednice IRP.

Radnici ARP primaće lični dohodak kao akontaciju u iznosu koji su primali u IRP do donošenja pravilnika o raspodeli ličnih dohodaka.

4. Do imenovanja direktora dužnost direktora i ovlašćenja da izvrši pripreme radnje za konstituisanje i početak rada ARP kao samostalne ustanove, vršiće Bosić Milovan, dosadašnji upravnik Arhiva za radnički pokret.

Nadzor nad zakonitošću rada vršioca dužnosti direktora u pogledu vršenja pripremnih radnji za konstituisanje i početak rada ARP, vršiće Savetni savet za obrazovanje i kulturu.

5. Konstituisanje i upis u registar ustanova, koji se vodi kod Okružnog privrednog suda u Beogradu, izvršiće se u roku od 60 dana od dana date saglasnosti na Odluku.

III

INSTITUT ZA SAVREMENU ISTORIJU (u daljem tekstu: ISI), koji nastaje spajanjem delatnosti na izučavanju istorije radničkog pokreta i SKJ IRP i Odeljenja istorijskih nauka Instituta društvenih nauka, sa sedištem u Beogradu, Ul. Trg Marksa i Engelsa 11.

1. Predmet rada ISI je izučavanje istorije Jugoslavije od 1918. godine do najnovijih dana, i to: istorije Kraljevine Jugoslavije od 1918. do 1941; istorije oslobodilačkog rata i revolucije, istorije socijalističke Jugoslavije i istorije KPJ odnosno SKJ; izdaje radove iz svog predmeta rada i vrši prodaju svojih izdanja.

2. Sredstva, prava i obaveze ISI čine srazmerno preneti deo sredstava, prava i obaveza IRP i izdvojenog odeljenja istorijskih nauka IDN.

Odluke Saveta radne zajednice IRP i Saveta, ušeg sastava IDN, o pitanjima iz prethodnog stava čine sastavni deo ove Odluke.

3. Upravni odbor IRP i Savet IDN ušeg sastava, raspoređuje deo svojih radnika u ISI.

Radnici ISI primaće lični dohodak kao akontaciju u iznosu koji su primali u IRP odnosno IDN do donošenja Pravilnika o raspodeli ličnih dohodaka u ISI.

4. Do imenovanja direktora dužnost direktora i ovlašćenja da izvrši pripreme radnje za konstituisanje i početak rada ISI vršiće kao samostalne ustanove, vršiće Pero Morača, samostalni istraživač IRP.

Nadzor nad radom vršiće dužnosti direktora u pogledu vršenja pripremnih radnji za konstituisanje i početak rada ISI, vršiće Savetni savet za koordinaciju vanjsnih delatnosti.

5. Konstituisanje ustanove i upis u registar ustanova koji se vodi kod Okružnog privrednog suda u Beogradu izvršiće se u roku od 60 dana od dana dade saglasnosti na Odluku.

6. Odluka pod III smatra se donetom kad je u istovetnom tekstu usvoji Savet IDN.

IV

Delatnosti koje vrše ustanove pod I, II i III ove Odluke su od posebnog društvenog interesa te u upravljanju ovim ustanovama učestvuju i predstavnici organizacija zainteresovanih za rad odgovarajućih ustanova i predstavnici društvene zajednice.

V

Ova Odluka stupa na snagu kad na istu da saglasnost Savezna skupština.

O B R A Z L O Ž E N J E

O mestu, ulozi i statusu instituta društvenih nauka osnovanih od strane Federacije, naročito posle usvajanja mera privredne reforme, raspravljalo se u mnogim organima i telima zainteresovanih organizacija, a posebno i najviše u radnim zajednicama ovih instituta. Od njih je i potekla inicijativa, pre svega zbog zainteresovanosti da se naučni rad u oblasti društvenih nauka nastavi, razume se, u skladu sa intencijama privredne reforme.

Rasgovori, izmena iskustava, konfrontacija različitih mišljenja, stavova, diskusija - sve je to prilično dugo trajalo. Tek 13. aprila 1967. godine, na sednici Saveznog izvršnog veća prihvaćen je predlog o reorganizaciji poslovanja instituta društvenih nauka osnovanih od strane Federacije.

Taj predlog bio je osnova od koje se išlo u daljim diskusijama i rasmišljanjima o reorganizaciji, pre svega, Instituta za isučavanje radničkog pokreta i Instituta društvenih nauka, jer su ova dva instituta u svom delokrugu rada imali više različitih naučnih i stručnih delatnosti i baš u njima je trebalo izvršiti veću reorganizaciju. Zbog toga su ova dva instituta saradjivala na iznalaženju pravnih rešenja da se predlog reorganizacije i realizuje. Prema predlogu Sekretarijata za zakonodavstvo to je moguće učiniti putem odluke, čiji je tekst i pripremljen.

I

Osnovni razlozi za ovu reorganizaciju odnosno podelu IRP, svode se uglavnom na sledeće:

1. Postojanje više različitih naučnih i stručnih delatnosti u IRP, predstavljalo je skoro nepremostive teškoće u upravljanju zajedničkog programa i plana rada koji bi mogao predstavljati jedinstvenu ili bar povezanu naučnu celinu. Uz to, naročito je bilo teško postavljati metodologiju rada, realizaciju usvojenog programa i plana rada. Istorijske, politikološke, sociološke, filozofske i pravno-ekonomske naučne i naučnoistraživačke delatnosti, koje su sadržane u domenu rada IRP - pretpostavljale su različit predmet isučavanja, drukčije izvore istraživanja, svojevrsnu metodologiju rada i odgovarajuću stručnost i kvalifikacionu strukturu kadrova. Stručne delatnosti, kao npr.: arhivističke, bibliotečke, redakcijske-izdavačke koje su takođe bile u okviru IRP, doprinosile su još većoj rasnovrsnosti rada koncentrisanih u jednoj naučnoj ustanovi. Sva ta rasnovrsnost delatnosti koncentrisanih u IRP, sahtevala je izuzetne napore i nastojanja da se koliko koliko taj rad uskladi, objedini i uspešno razvija.

Zbog toga su se, razmišljajući o putevima daljeg razvoja svih delatnosti koje su bile koncentrisane u IRP iskristalisala mišljenja i stavovi: da će se podelom Instituta na dve odnosno tri samostalne institucije, koje će se baviti jednom ili više ali srodnih delatnosti, uspešnije razvijati svaka od dosadašnjih delatnosti koje su bile locirane u IRP. To izdvajanje delatnosti IRP u posebne, samostalne institucije pretpostavlja u sopstvenom interesu saradnju i koordinaciju između ovih institucija ali samo na pitanjima od obostrane koristi.

2. U diskusijama o reorganizaciji IRP posebno je isticala i obrazlagana potreba sa programskog, metodološkog i kadrovskeg stanovišta da se istorija radničkog pokreta i SKJ, koja je izučavana u IRP i istorija XX veka Jugoslavije koja je izučavana u Odeljenju za istorijske nauke Instituta društvenih nauka treba da izučavaju u jednoj posebnoj instituciji. I prirodnije je da se ove dve naučne oblasti izdvoje iz postojećih instituta i formira samostalna institucija čiji će predmet rada biti izučavanje savremene istorije Jugoslavije. Upravo tako je u Odluci koja se obrazlaže i predviđeno da se ta buduća institucija i zove Institut za savremenu istoriju.

3. Koncentracija više naučnih i stručnih delatnosti u IRP, pretpostavljala je potrebu većeg broja naučnih i stručnih radnika različite stručnosti i nivoa naučne i stručne spretnosti. Zbog toga se dobijao utisak da je na izučavanju radničkog pokreta koncentrisan vrlo veliki broj naučnih i stručnih radnika. Međutim, to je mogao biti samo utisak, jer se nije znala sva širina i raznovrsnost delatnosti kojima se IRP bavio. Nije se uvek znalo da IRP u svom sastavu ima: Centar za izučavanje marksističke misli uključivši i rad na pripremanju naučnih izdanja dela teoretičara marksizma, zatim - grupa za izučavanje istorije socijalističke Jugoslavije, zatim grupa za izučavanje agresije i okupacije Jugoslavije u drugom svetskom ratu, pokreta otpora susednih zemalja u drugom svetskom ratu, koncentracionih i zarobljeničkih logora itd. Sa naučnim i stručnim radnicima na ovim poslovima, za koje vredi naglasiti da se ne obavljaju ni u jednoj drugoj naučnoj instituciji u Jugoslaviji, IRP u drugom polugodju ima, uključujući i radnike na opštim i tehničkim poslovima, ukupno 160 radnika.

U radnoj zajednici IRP se smatra da će se podelom IRP na dve odnosno tri samostalne institucije, upravo kako je sadržano u predlogu ove Odluke, obezbediti bolji i efikasniji rad u svim naučnim i stručnim delatnostima i tačno znati koje se institucije i koji naučni i stručni radnici bave izučavanjem radničkog pokreta a koji drugim delatnostima.

4. Podelom IRP, kako je predloženo, stvorice se još više mogućnosti i uslova da članovi radnih zajednica institucija koje nastaju kao posebne, neposrednije učestvuju u upravljanju, a to praktično znači da će se pravima prihvatiti i veće obaveze u pogledu što uspešnijeg rada institucija kojim pripadaju. Upredu s tim, sigurno je da se moraju angažovati u daljem razvijanju sistema upravljanja u svojim institucijama a time doprinesti i razvijanju sistema upravljanja u naučnim institucijama uopšte.

Očekivati je da će institucije koje nastaju podelom IRP, uspešnije realizovati problem finansiranja svojih delatnosti jer će lakše, jednostavnije i brže moći da prilagođavaju svoje programe i planove rada programima i planovima rada za koje se obezbeđuju finansijska sredstva i nalaze izvori finansiranja.

II

Radna zajednica IRP u kojoj se svestrano raspravljalo o reorganizaciji IRP i analizirale prednosti podele IRP na dve odnosno tri samostalne institucije, na referendumu održanom 5.VII 1967. godine, nedvosmisleno je ogromnom većinom - preko 86% od broja koji su glasali - izjasnila se za podelu IRP i reorganizaciju kako je predviđena u predlogu Odluke.

Sigurno je da su članovi radne zajednice IRP najzainteresovaniji za život i rad svoje organizacije; isto tako je sigurno da oni osećaju, i ne samo osećaju, već i znaju koja je najpogodnija organizaciona forma za razvijanje delatnosti kojima su se dosada bavili. Zbog toga je normalno očekivati da će njeno raspoloženje izraženo na referendumu o potrebi podele IRP i formiranju tri posebne institucije, biti i potvrđeno od strane organa nadležnih za davanje saglasnosti na odluku o podeli IRP, tim pre nego što su sa ovakvu reorganizaciju, pre održanih referenduma u IRP i IDN, saglasno članu 90 Osnovnog zakona o ustanovama, dali saglasnost Savezno izvršno veće, Savezni savet za koordinaciju naučnih delatnosti i Izvršni komitet Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije.

PREDSENIK SAVETA IRP
Pero Morača, s.r.

Savet Instituta društvenih nauka na sednici održanoj 19.X 1967. godine usvojio je u istovetnom tekstu ova Odluku pod III.

PREDSENIK SAVETA IDN
Dr Ilija Stanojčić, s.r.

